

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Мукачівська міська рада
Волинський національний університет ім. Лесі Українки
Поморська академія у Слупську

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

Україна, Мукачево
18-19 травня 2023р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол №4 від 16.05.2023р.)

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 травня 2023р., Мукачево/ Ред. кол. Щербан Т.Д.(гол.ред.) та ін.–Мукачево: Вид-во МДУ, 2023.–121с.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д. психол. н, професор (голова); **Гоблик В.В.** – д. екон. н., професор; **Моргун А.В.** – к. філолог.н., доцент; **Корнієнко І.О.** – д. психол. н, професор; **Брецько І.І.** – к. психолог. н, доцент; **Воронова О.Ю.** – к. психолог. н, доцент.

дорослими й дітьми в сім'ях, необхідно знати існуючі стилі батьківського відношення до дітей. Батьківський стиль — це узагальнені, характерні, ситуаційно неспецифічні способи спілкування даного батька з даною дитиною, це образ дій по відношенню до дитини [1].

Нездатність батьків виробити сприятливу для розвитку дитини виховну позицію може призвести до глибоких порушень у стосунках з дітьми, до жорстокості стосовно них. Слід зазначити, що батьки переносять особистісні проблеми і проблеми у стосунках з іншими членами сім'ї на дітей переважно підсвідомо, найчастіше з глибоким переконанням, що саме так дитині роблять добро. Проте неадекватне ставлення батьків призводить до деформації особистості дитини, утрудняє можливості її самореалізації, актуалізуючи тим самим необхідність надання сім'ї психологічної допомоги [3].

Першочерговою психологічною і педагогічною проблемою, є відсутність єдиної стратегії виховання дитини, недооцінка періоду дошкільного віку в розвитку особистості, нерозуміння його цінності та унікальності, недостатня готовність батьків до виконання виховної функції. Причина цього криється в обмежених знаннях з вікової педагогіки, психології та фізіології і виявляється в недостатніх навичках спілкування з дітьми, у некритичному ставленні до особистості педагогічної діяльності, нездатності прогнозувати виховний процес у сім'ї та його наслідки. Макаренко говорив: «Виховання дітей - найважливіша галузь нашого життя. Наші діти - це майбутні громадяни нашої країни і громадяни світу. Вони творитимуть історію. Наші діти - це майбутні батьки й матері, вони теж будуть вихователями своїх дітей. Наші діти повинні вирости прекрасними громадянами, хорошими батьками й матерями. Але й це не все; наші діти - це наша старість. Правильне виховання - це наша щаслива старість,- погане виховання - це наше майбутнє горе, це - наші сльози, це - наша провина перед іншими людьми, перед усією країною».

Список використаних джерел

1. Бондар Л. С. Виховний потенціал як головна гуманістична цінність у теоретичній спадщині В. О. Сухомлинського. *Педагогіка і психологія* : зб. наук. праць / за заг. ред. І. Ф. Прокопенко, В. І. Лозової. Харків : ХДПУ, 1999. Вип. 10. Ч. 2. С. 8–13.
2. Зобенько Н. А. Особливості впливу сімейного виховання на поведінку дітей молодшого шкільного віку. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.* Серія: "Педагогічні науки", (3) (2018).
3. Поліщук В., Ільїна Н., Поліщук С. та ін. Психологія сім'ї / за заг. ред. В. Поліщука. Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. 239 с.

УДК 378:37.011.3-057.4:159.923.2(043.2)

БАРЧІЙ М.С., КОСТАК А.Ю.
Мукачівський державний університет

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО
САМОРОЗВИТКУ**

Сучасний ринок праці вимагає від випускника ЗВО глибоких теоретичних знань, здатності самостійно застосовувати їх у нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях, що забезпечить перехід від суспільства знань до суспільства життєво компетентних громадян. Щоб досягти цих результатів майбутнім фахівцям передусім потрібне вміння та бажання вчитися, здобувати знання, застосовувати їх на практиці, генерувати нові ідеї та бути готовими до самоосвіти, самовдосконалення, постійного особистісного й професійного саморозвитку. Найактуальнішою проблема становлення суб'єкта саморозвитку постає саме в юнацькому віці, в період якого реалізуються провідні завдання особистісного розвитку: побудова та інтеграція цілісного образу Я, досягнення самоідентичності, професійне та соціальне самовизначення.

Професійний саморозвиток більшістю авторів розглядається як взаємопов'язаний процес особистісного і професійного становлення людини в процесі життєдіяльності, що здійснюється за допомогою механізмів самопізнання, самоорганізації, самоосвіти, самооцінки, саморегуляції як прагнення до самоактуалізації на основі розвитку професійного мислення, реалізації творчого потенціалу, різноманітних форм дослідницької діяльності та інших способів інтенсифікації цього процесу. Отже, професійний саморозвиток - це безперервне, свідоме, цілеспрямоване особистісно-професійне самовдосконалення особистості, що є внутрішньо і зовнішньо організованим свідомим інтеграційним процесом самоуправління, який ґрунтується на механізмах самопізнання, самоствердження, самовдосконалення та самоактуалізації. Професійний саморозвиток триває все життя, впродовж якого людина може не один раз змінити траєкторію даного процесу. Саме тому проблема формування готовності особистості до професійного саморозвитку та самовдосконалення є одним із найактуальніших напрямів досліджень у контексті професійного становлення особистості[2].

Готовність до професійного саморозвитку – інтегральне утворення, що одночасно є усвідомленим результатом процесу підготовки та сформованою настановою на певний результат (отримання професійних знань і самовдосконалення) та містить у собі мотиваційний, пізнавальний, діяльнісний, професійний і особистісний компоненти. Формування готовності до професійного саморозвитку здобувачів є одним із шляхів підвищення ефективності та якості професійної підготовки майбутніх фахівців. Це повинно забезпечуватися психолого-педагогічними умовами. Психолого-педагогічні умови визначаються як сукупність психологічних чинників та педагогічних (дидактичних) заходів і вимог, що сприяють ефективному формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців[3].

Для сприяння ефективності формування готовності майбутніх фахівців до професійного саморозвитку необхідні наступні психолого-педагогічні умови: забезпечення мотивації до професійного саморозвитку майбутніх фахівців; застосування методів активізації навчально-професійної діяльності здобувачів; створення освітнього рефлексивного середовища в навчальному процесі закладів вищої освіти[2].

Навчально-професійна діяльність здобувача, у процесі якої формується готовність майбутніх фахівців до професійного саморозвитку - це діяльність досягнення, оскільки вона орієнтована на досягнення певного результату, до якого можна застосувати критерій успішності. Отже, розглянемо основні положення мотивації досягнення як однієї з умов успішного виконання продуктивної діяльності. Мотивація досягнення пов'язана з потребами людини досягати успіху в поставлених задачах, в будь-якій діяльності, а також уникати всіляких невдач (Т. Елерс)[1].

Дослідженнями доведено, що в навчальній діяльності більш успішними є ті студенти, у яких мотив досягнення успіху переважає над мотивом уникнення невдач. Такої ж думки дотримується Л. Журавська, яка вважає найбільш потужними мотивами, що впливають на поведінку та діяльність студентів, є мотиви досягнення (прагнення до успіху, підвищення рівня власних можливостей, які підтримуються інформацією про отримані результати), пізнавальні мотиви, що ведуть до пізнання навколишньої дійсності, відкриття нового [1]. Тому під час професійної підготовки здобувачів у закладі вищої освіти важливо розвивати у них саме мотиви досягнення та пізнавальні мотиви.

Обґрунтуємо наступну умову - застосування методів активізації навчально-професійної діяльності здобувачів. Найчастіше для активізації використовують такі інноваційні технології навчання: проблемне навчання, диференційоване навчання, технологія групової взаємодії, метод проектів, інтерактивні та проблемні лекції, метод дискусії, мозковий штурм, аналіз конкретних ситуацій, технології ігрового навчання, технології розвитку критичного мислення, технології розвитку креативності, інформаційні технології, тренінги. Всі ці технології спрямовані на формування готовності особистості до динамічних змін, розвитку дослідницьких вмій, здібностей до творчості, активізації різноманітних форм мислення, а також здатності до співробітництва з іншими людьми, сприяють формуванню самоусвідомлення, самовираження, самоконтролю, впевненості у собі й своїх можливостях, поглиблюють та підсилюють такі психічні процеси, як: інтелектуально-пізнавальні, емоційно-вольові. Освітнє середовище - комплекс засобів навчання та сукупність суспільно-матеріальних умов, які безпосередньо впливають на особистість того, хто навчається. Створення освітнього рефлексивного середовища в університеті тісно пов'язано із застосуванням методів активізації навчально-професійної діяльності здобувачів, реалізується на всіх етапах навчання і ґрунтується на ідеї впровадження сучасних технологій навчання/

Список використаних джерел

1. Журавська Н. С. Особливості методики навчання спеціальних дисциплін. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2012. № 2. С. 93-96.
2. Калугіна Т. В. Педагогічні умови професійного саморозвитку викладачів іноземних мов у науково-методичній роботі коледжу. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 .Рівне, 2019. 381 с.
3. Остапенко Е.О. Формування готовності майбутніх економістів до професійного саморозвитку дис...канд. пед.наук: 13.00.04. Київ,2015.250с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>